

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 3853/2020
27.01.2021. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Божицара Вујићића, председника већа, Весне Субић и Јелице Бојанић Керкез, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., кога заступа пуномоћник Марија Јоксовић, адвокат из ..., против тужене Републике Србије, Министарство правде, коју заступа Државно правобранилаштво, ради накнаде штете, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж 4370/19 од 19.03.2020. године, у седници већа од 27.01.2021. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија тужиоца изјављена против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж 4370/19 од 19.03.2020. године.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Сомбору П 12/19 од 09.09.2019. године, одбијен је тужбени захтев тужиоца којим је тражио да се обавезе тужена да му на име изгубљене добити за период од 1. јуна 2008. до 31. децембра 2015. године исплати износ од 12.487.000,00 динара и то по годишњим износима и са каматом. Одлучено је да свака странка сноси своје трошкове поступка. Одбијен је тужиочев захтев да буде ослобођен од обавезе плаћања судских такси.

Пресудом Апелационог суда у Новом Саду Гж 4370/19 од 19.03.2020. године, одбијена је жалба тужиоца, а жалба тужене је усвојена, па је пресуда Вишег суда у Сомбору П 12/19 од 09.09.2019. године у делу одлуке о тужбеном захтеву потврђена, док је у односу на трошкове поступка преиначена, тако што је обавезан тужилац да туженој на име трошкова парничног поступка исплати 37.500,00 динара у року од 15 дана. Тужилац је обавезан да туженој на име трошкова жалбеног поступка исплати 75.000,00 динара у року од 15 дана.

Против правноснажне другостепене пресуде, тужилац је благовремено изјавио ревизију због погрешне примене материјалног права.

Испитујући побијану пресуду на основу члана 408. ЗПП ("Службени гласник РС" бр. 72/11... 18/20) Врховни касациони суд је нашао да је тужиочева ревизија неоснована.

У спроведеном поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП на коју овај суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је био оснивач и директор Предузећа за ... „ББ“ ДОО из ... које је основано 20.12.1990. године и данас је активно. То предузеће је јако добро пословало и сваке године напредовало и остваривало вишак, а тужилац је био угледан пословни човек све до 2004. године када је од стране полиције ухапшен, по саслушању му је одређен притвор у коме је провео 50 дана, све због постојања основане сумње да је починио кривично дело злоупотреба положаја одговорног лица из члана 234. став 3. у вези става 1. КЗ РС. Пресудом Вишег суда у Сомбору К 9/12 од 21.10.2015. године која је потврђена пресудом Апелационог суда у Новом Саду Кж1 156/16 од 16.03.2016. године, тужилац је ослобођен оптужбе да је починио наведено кривично дело. Док је био у притвору тужилац није могао да остварује пословне нити приватне конатке што се одразило на пословање фирме, а по изласку из притвора фирма је почела да се опоравља и пословала је добро до подизања оптужнице. Предузеће је било велико и са великим залихама које касније више нису могле да се допуњују јер су добављачи ускратили сарадњу, нешто је боље било када се ради о малопродаји. Међутим, када су потрошене све залихе, фирма није била у могућности да се снабдева новим производима јер су добављачи почели да пуштају менице, те је фирма постепено све лошије пословала да би дошло на садашње стање у коме није затворена, али не ради већ десет година пошто по Пореској управи има неизмирених обавеза. Пословање фирме се урушило након годину до годину и по дана по подизању оптужнице, а до тада је фирма имала уговоре са добављачима који су робу давали на валуту, чак и 120 дана у просеку најмање 60, а по подизању оптужнице роба је нуђена само уз авансно плаћање што се није могло у целости испоштовати. Осим тога, оснивале су се у међувремену и нове фирме са сличном делатношћу које су се шириле и представљале конкуренцију.

Тужилац у овој парници од тужене тражи накнаду штете у виду изгубљене добити предузећа „ББ“ ДОО из ... чији је тужилац био једини оснивач и власник, па је у том смислу и он претрпео губитак због неоснованог лишења слободе.

Првостепени суд је тако постављен тужбени захтев одбио као неоснован сматрајући да тужилац није активно легитимисан за потраживање накнаде материјалне штете у виду изгубљене добити фирме чији је он оснивач и власник. Међутим, другостепени суд налази да у конкретном случају нема основа за одговорност тужене због неправилног и незаконитог рада њених органа (члан 172. ЗОО) јер погрешно тумачење законске норме није само по себи доказ неправилног и незаконитог рада. Осим тога, није доказана узрочно-последична веза између рада државног органа и проузроковане штете, а тужилац није поуздано ни доказао евентуалну изгубљену добит која би се могла остварити по редовном току ствари, односно да тужилац није био у притвору и да против њега није подигнута оптужница.

Законик о кривичном поступку („Службени гласник РС“ бр. 72/11... 55/14) који се примењивао у моменту када је тужилац правноснажно ослобођен од одговорности да је починио кривично дело које му је стављено на терет у члану 583. је прописао да у поступцима за остваривање права на накнаду штете и других права лица неосновано лишених слободе или неосновано осуђених примењиваће се одредбе чл. 584. до 599.

тог законика, а уколико у тим одредбама није нешто посебно прописано, сходно ће се примењивати остале одредбе тог законика. Исти законик у члану 584. прописује да се неосновано лишеним слободе сматра лице ако је било лишено слободе, а није дошло до покретања поступка или је правноснажним решењем поступак обустављен или оптужба одбијена или је поступак правноснажно окончан одбијајућом или ослобађајућом пресудом. Тужилац је у конкретном случају провео у притвору 50 дана, а након окончања кривичног поступка правноснажно је ослобођен оптужбе, те се у том случају тужилац у смислу напред наведених одредаба закона сматра као лице неосновано лишено слободе. У таквој ситуацији постоји неоснован или неправилан рад државног органа из члана 172. ЗОО, па тужилац у парници није дужан да ту околност посебно доказује. Оно што треба да докаже то је да постоји узрочно-последична веза између неправилног односно незаконитог рада државног органа и настале штете што подразумева и доказивање постојања штете. С обзиром да тужилац потражује штету у виду измакле добити онда постоји обавеза и да се та врста штете доказује у складу са чланом 189. став 3. ЗОО, по којој при оцени висине измакле користи узима се у обзир добит која се могла основано очекивати према редовном току ствари или према посебним околностима, а чије остваривање спречено штетниковом радњом или пропуштањем. Тужилац у овој парници свој захтев за накнаду штете заснива на изгубљеној добити његовог предузећа „ББ“ у периоду док је био у притвору, а и касније док је вођен поступак по подигнутој оптужници сматрајући да је притвор и вођење кривичног поступка утицало на губитак прихода односно добити његовог предузећа, па самим тим и њега лично. У току поступка обављено је вештачење ради утврђивања да ли је у периоду трајања поступка дошло до смањене добити предузећа, а вештак финансијске струке се о тој околности изјаснио и нашао да постоји изгубљена добит предузећа у износу како је то тужилац определио својим тужбеним захтевом, односно на износ од 12.487.000,00 динара. Поменути износ према налазу и мишљењу вештака представља висину добити предузећа, а тиме и тужиоца као власника и оснивача које би било остварено у периоду од 01.01.2008. до 31.12.2015. године.

Закон о привредним друштвима у члану 152. прописује да члан друштва по основу удела има право на учешће у добити друштва. То право свакако зависи од удела члана, а како је тужилац у конкретном случају једини власник и оснивач, односно једини има удео у привредном друштву, то самим тим и утиче на његово право учешћа у добити друштва. Међутим, добит друштва ни у ком случају се не може изједначити са правом члана друштва, односно на његово право да потражује укупан износ добити друштва без обзира ако је једини власник и оснивач. Наиме, исти закон у члану 182. прописује да друштво може вршити исплату добити својим члановима у складу са оснивачким актом друштва и одредбама Закона о привредним друштвима, при чему је члан 183. упутио да се на исплату добити члановима друштва сходно примењује одредбе Закона о исплати дивиденде. Сва ограничења по члану 184. став 1. Закона која се односе на акционарска друштва сходно се примењују и на друштво са ограниченом одговорношћу, а какво је било тужиочево предузеће у конкретном случају. Вештак у свом налазу указује и на порезе и доприносе које је требало уплаћивати у корист тужиоца што показује да је он у предузећу остваривао права из радног односа, али тужилац у том погледу нема потраживања већ искључиво тражи поменути износ по основу добити предузећа. Вештак се у свом налазу није бавио напред наведеним питањима везаним за право исплате добити, опште акте предузећа, одредбе Закона о акционарским друштвима и друго, тако да се износ који тужилац потражује не може третирати као износ права на добит која њему у овом поступку припада јер по

одредбама закона тај износ није ни утврђиван. Првостепени суд се бавио питањем активне легитимације тужиоца у овој парници при чему је тај став првостепеног суда о непостојању активне легитимације прихватљив у погледу постављеног тужбеног захтева с обзиром да се њим потражује укупан износ добити а који се односи на добит предузећа, а не на оно што би у конкретном случају у складу са свим напред наведеним припадало тужиоцу. Из наведеног произилази да тужилац у овој парници није доказао висину евентуалне штете коју је претрпео у конкретном случају, а што је битан елемент за основаност његовог тужбеног захтева, па због свега наведеног је и одлучено као у изреци на основу члана 414. став 1. ЗПП.

Овај суд је ценио и све остале наводе ревизије, при чему је прихватљив став ревизије да притвор и поступак који је вођен против тужиоца као власника и оснивача предузећа је могао да због смањења пословног угледа тужиоца доведе до смањења добити предузећа, а самим тим и до смањења прихода тужиоца, али код свега напред наведеног тај навод није од значаја за евентуално другачије одлучивање у овом случају.

**Председник већа - судија
Божидар Вујичић,с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић